

SamenGevat

jaarverslag 2010

Henri Lenferink – voorzitter Holland Rijnland:

“Flinke extra bijdrage RijnlandRoute dankzij gezamenlijke inzet gemeenten”

“Een extra bijdrage van de gemeenten voor de RijnlandRoute en de aansluiting van Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude bij Holland Rijnland. Het zijn voor mij twee mijlpalen van een jaar waarin Holland Rijnland opnieuw veel heeft bereikt. Dankzij de extra inzet van de gemeenten komt de RijnlandRoute nu steeds meer in zicht. Met een vernieuwde regio van vijftien gemeenten, die samen één visie delen, kunnen we dit én onze andere doelen nog beter bereiken.”

“Met de verdubbeling van de regionale bijdrage aan de RijnlandRoute hebben we als Holland Rijnland-gemeenten duidelijk laten zien dat het ons ernst is bij het uitvoeren van onze plannen voor de verbetering van de infrastructuur in de regio. En inmiddels weten we dat dit succes heeft gehad. De minister heeft in april 2011 besloten nog eens 97 miljoen aan de RijnlandRoute bij te dragen. Er is ongetwijfeld nog veel overleg nodig, ook met het nieuwe college

van Gedeputeerde Staten, maar ik ben ervan overtuigd dat we flinke stappen voorwaarts hebben gezet.”

Vijftien gemeenten

“Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude versterken sinds 1 april 2010 onze regio. We hebben in 2010 als vijftien gemeenten gewerkt aan een nieuwe gezamenlijke en strategische regio-agenda; Focus 2014. We kiezen hierin voor een economisch sterke regio, met Bio Science, spacetech en greenports als speerpuntsectoren. Een adequate bereikbaarheid, voldoende woningen en een aantrekkelijk landschap zijn hiervoor belangrijke randvoorwaarden. We hebben vorig jaar het fundament gelegd voor een heldere uitvoeringsagenda, waarin we precies afspreken hoe we dit willen bereiken.”

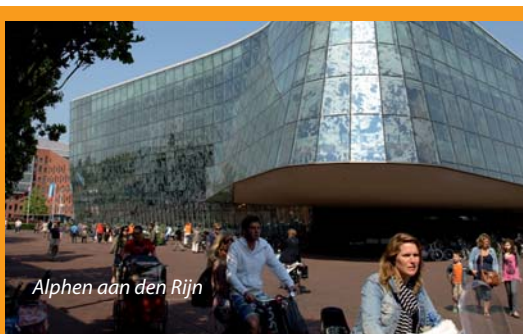
Succes

“Bij de Sociale Agenda werken de vijftien gemeenten al jarenlang met veel succes sa-

men, vooral bij de zorg voor jeugd en gezinnen en bij de handhaving van de leerplicht. Ik vind die samenwerking van groot belang voor onze regio. Zo hebben wij in 2010 de Ketenaanpak Jeugd verder uitgebreid en konden opnieuw enkele gemeenten een Centrum voor Jeugd en Gezin openen. Geld van de provincie maakte het bovendien mogelijk dat we extra zorg konden bieden aan jongeren en gezinnen met problemen.”

Bewijs

“De economie klimt weer uit het dal. Om de overheidsfinanciën op termijn gezond te houden, heeft de regering een ingrijpende ombuigingsoperatie in het vooruitzicht gesteld. Daar ontkomen ook de gemeenten niet aan. Het betekent voor ons nieuwe uitdagingen, maar ook nieuwe kansen. Die moeten we pakken. Dat kan alleen als we intensief samenwerken. De extra bijdrage voor de RijnlandRoute, die de minister heeft toegezegd, is hiervan wel het beste bewijs.”

Gemeenten verdubbelen bijdrage aan RijnlandRoute

Een verdubbeling van de regionale bijdrage aan de RijnlandRoute met nog eens bijna 37,5 miljoen euro tot 75 miljoen euro. Daarmee hebben elf van de twaalf Holland Rijnland-gemeenten, die zijn betrokken bij het *Regionaal Investeringsfonds*, in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 30 november onder voorwaarden ingestemd. De beslissing viel aan de vooravond van nieuw overleg van gedeputeerde Asje van Dijk met minister Melanie Schultz van Haegen over de financiering van de nieuwe wegverbinding tussen de A4-A44 en de N206 bij Katwijk.

De extra bijdrage van Holland Rijnland vormde het hoogtepunt van een jaar waarin volop is onderhandeld over de RijnlandRoute. "De nieuwe verbinding in één keer aanleggen met 2x2 rijstroken" was hierbij het uitgangspunt van de regio. Mede dankzij steun van de Tweede Kamer heeft de verdubbelde regionale bijdrage tot resultaat geleid. Begin april 2011 zegde de minister nog eens 97 miljoen euro toe voor de RijnlandRoute.

Eind 2009, bij de afronding van het Randstad Urgent-project *Integrale Benadering Holland Rijnland*, maakten toenmalig minister Camiel Eurlings en staatssecretaris Tineke Huijzinga al een investering bekend van bijna 500 miljoen euro in de mobiliteit van de regio. Maar al snel bleek dat met dit geld alleen een uitgekilde variant van de RijnlandRoute (variant F uit "Zoeken naar Balans") kan worden aangelegd. Hier nam de regio geen genoegen mee. In mei stuurde het Dagelijks Bestuur een brief aan de provincie met het voorstel om een deel van het geld voor de RijnGouwelijk-West over te hevelen naar de RijnlandRoute. Het deel Katwijk-Noordwijk van de sneltramverbinding zou dan in een tweede fase worden aangelegd. Ook toen liet de Tweede Kamer de regio niet in de steek. Al op 29 juni sprak een grote Kamermeerderheid zich uit voor een volledige aanleg van de RijnlandRoute in één keer. Op 1 december zou hiervoor een nieuw plan op tafel moeten liggen. Gedurende het najaar werkte het Dagelijks Bestuur koortsachtig aan een voorstel voor een extra bijdrage van de regio. Eind november werd dit voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Terwijl de onderhandelingen liepen, deed de provincie onderzoek naar de milieu-effecten van drie tracés: de varianten A en F uit "Zoeken naar Balans" en de Churchill Avenue, aangedragen door een burgerinitiatief. Het nieuwe college van Gedeputeerde Staten hakt hierover in de loop van 2011 definitief de knoop door. ■

Bestuursovereenkomst RijnGouwelijk-West ondertekend

Aanleg van de RijnGouwelijk-West tussen het Transferium A44 en Katwijk/Noordwijk. Met dat doel voor ogen ondertekenden de provincie, de gemeenten Katwijk en Oegstgeest en Holland Rijnland op 1 maart de bestuursovereenkomst voor de sneltramlijn naar de kust. De westtak kost 212 miljoen. De Holland Rijnland-gemeenten besloten op 19 februari om via het Regionaal Investeringsfonds 37,5 miljoen bij te dragen. Provincie en Rijk hadden eerder al 120 miljoen toegezegd. Noordwijk is tegen de komst van de tram naar het dorp en heeft de bestuursovereenkomst niet ondertekend.

In september 2010 staakte Leiden zijn verzet tegen de komst van de tram door de binnenstad. Met de toezegging van een milieu-effectrapportage naar het beste tracé kwam een einde aan een periode van ongeveer zes maanden waarin de sneltram in de stad opnieuw ter discussie stond. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 onderzocht de "Commissie Staal" op verzoek van het nieuwe college de rol van Leiden bij het hoogwaardig openbaar vervoer in de regio en de juridische consequenties als het college niet zou meewerken aan de tram. In september presenteerde de commissie zijn conclusie dat verzet tegen de tramlijn "onwenselijk, niet noodzakelijk en juridisch onhaalbaar" is. Leiden moet juist een centrale rol spelen bij de komst van de tram, vooral met het oog op de voordelen voor de verdere ontwikkeling van de binnenstad.

Na de provinciale verkiezingen van 2011 is overigens onduidelijk geworden hoe de RijnGouwelijk wordt aangelegd. Het nieuwe college van Gedeputeerde Staten heeft de wens uitgesproken de RijnGouwelijk-Oost te vervangen door een verbinding op bestaand spoor – buiten het Leidse centrum om – en de westtak door "vertrambare busbanen". ■

Groenprojecten van start

Het versterken van het unieke groene gebied van de regio en het vergroten van de recreatiemogelijkheden zijn de doelstellingen die het Algemeen Bestuur in februari 2010 voor het *Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland* heeft vastgesteld. In het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is 20 miljoen gereserveerd voor de uitvoering van het Groenprogramma. Clusters van gemeenten stellen een gebiedsprogramma op en kunnen maximaal 25 procent medefinanciering krijgen. In december heeft Holland Rijnland de eerste uitvoeringsovereenkomst afgesloten met het cluster "Stedelijke Agglomeratie". Dit project ontvangt een regionale bijdrage van 2,9 miljoen euro voor een aantal recreatieve stad-landverbindingen, zoals het regionaal archeologisch park Matilo en de Oostvlietpolder. De regio heeft eind vorig jaar ook de uitvoeringsovereenkomst met het cluster "Veenweide en Plassen" vastgesteld, met een regionale bijdrage van 0,3 miljoen euro voor de Boterhuispolder en de Eendenkooi Warmond. ■

Regiotaxi verder uitgebreid

Reizigers uit twaalf gemeenten kunnen sinds begin 2011 van deur-tot-deur gebruikmaken van de *Regiotaxi Holland Rijnland*. Dat is het directe gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur van 30 juni om deze vervoersvoorziening uit te breiden naar de Duin- en Bollenstreek. Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude houden voorlopig nog de RijnstreekHopper, hun eigen systeem voor collectief vraagafhankelijk vervoer. De Regiotaxi is voor iedereen toegankelijk en houdt het midden tussen de streekbus met een vaste dienstregeling en de taxi. In juni stelde het Algemeen Bestuur het bestek voor de aanbesteding vast en werd de Gemeenschappelijke Regeling aangepast om de uitbreiding mogelijk te maken. In oktober 2010 gunde Holland Rijnland de Regiotaxi aan DVG Personenvervoer. ■

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij Duin- en Bollenstreek aan het werk

De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is een feit. Op 17 februari zetten de betrokken gemeenten en Holland Rijnland in Noordwijkerhout hun handtekening onder de oprichting van de besloten vennootschap en op dezelfde dag besloot het Algemeen Bestuur om de *Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek* als programma voor het regionale project *Herstructurering Greenport Duin- en Bollenstreek* vast te stellen. De GOM richt zich in opdracht van de zes betrokken gemeenten op de herstructurering van het buitengebied van de Duin- en Bollenstreek, waarmee het cluster rond bollen en bloemen, landschap en toerisme een flinke impuls krijgt. In het Regionaal Investeringsfonds is voor dit doel 10 miljoen euro gereserveerd. Holland Rijnland heeft over de verdeling van het geld een overeenkomst afgesloten met de GOM.

De GOM ging in de loop van 2010 naarstig op zoek naar een directeur. Die werd eind van het jaar gevonden in de persoon van Onno Zwart, die per 1 januari 2011 in dienst trad. De GOM rapporteert jaarlijks over de voortgang via het meerjarenprogramma en het jaarverslag. ■

Geld voor Noordelijke Ontsluiting Greenport

Aanleg van de "missing link" tussen N205 en N206 bij Hillegom, een hoogwaardige busverbinding in aansluiting op het net van de Metropoolregio Amsterdam en diverse verkeersmaatregelen in het "Middengebied". Met dit forse pakket aan maatregelen wil Holland Rijnland de bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek ingrijpend verbeteren. Op 30 november heeft het Algemeen Bestuur een indicatieve verdeling van de 37,5 miljoen euro uit het Regionaal Investeringsfonds voor de *Noordelijke Ontsluiting Greenport* vastgesteld. Hiervan is 12,5 miljoen bestemd voor de verbinding N205-N206, die ongeveer 125 miljoen euro gaat kosten. Dit besluit was een belangrijke impuls voor de overige partners om ook hun verantwoordelijkheid te nemen. Tijdens een *Breed Bestuurlijk Overleg* op 15 november zegden de betrokken provincies, regio's en gemeenten toe om ook te willen bijdragen aan de nieuwe wegverbinding. Er is bijna twee jaar gestudeerd op de beste oplossing voor de verbinding N205-N206. Van de vier varianten die op tafel lagen, kreeg het meest noordelijke tracé begin 2011 de voorkeur.

Ook het openbaar vervoer krijgt een flinke impuls. Het Algemeen Bestuur wil vijf miljoen euro reserveren voor een hoogwaardige buslijn van Schiphol naar het Stedenbaan-station Sassenheim en Noordwijk. Voor het "Middengebied" wil de regio 20 miljoen euro uittrekken: de aansluiting van de noordelijke randweg bij Voorhout op de N444 en N443; de verbetering van de doorstroming bij de Nagelbrug in Voorhout; een nieuwe aansluiting van de Beeklaan in Noordwijk op de

Tijdens het *Breed Bestuurlijk Overleg* van 15 november presenteert portefeuillehouder Verkeer Leendert de Lange het voorstel voor de bijdrage uit het Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland.

N206; de reconstructie van de spoor- en waterkruising bij Piet Gijzenbrug in Noordwijkerhout en de aanpassing van de rotonde N443/N208 in Sassenheim.

In juni 2011 buigt het Algemeen Bestuur zich over het programmaplan voor de Noordelijke Ontsluiting Greenport, waarin de projecten en bijdragen verder zijn uitgewerkt. ■

Meer Centra voor Jeugd en Gezin

Er komen steeds meer Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) in de regio. Ouders kunnen in deze centra op een laagdrempelige manier aankloppen met vragen over opvoeden en opgroeien. In 2010 hebben Kaag en Braassem, Leiden, Nieuwkoop, Noordwijk en Noordwijkerhout zo'n centrum geopend. Samen met de al bestaande CJG's in Alphen aan den Rijn, Katwijk en Leiden zijn er nu acht centra in zeven gemeenten. De overige gemeenten openen hun centrum in 2011.

Bij het project *Ketenaanpak Jeugd* werken de vijftien Holland Rijnland-gemeenten intensief samen om de randvoorwaarden voor goed functionerende CJG's in te vullen. Zo is de telefonische bereikbaarheid van de CJG's tijdens kantooruren regionaal geregeld. Alle CJG's hebben nu een uniforme website met de mogelijkheid voor een lokale invulling, is er een jongerenwebsite, en steeds meer organisaties haken aan bij de Verwijsindex voor Risico's Jeugdigen (JeugdMatch) en bij de werkwijze "Eén gezin, één plan". Via de Verwijsindex kunnen hulpverleners hun zorgen rond een kind of gezin melden, zodat ook anderen hiervan op de hoogte zijn. Bij de methode "Eén gezin, één plan" maken diverse hulpverleners en instanties samen met het gezin één plan voor het oplossen van problemen.

Ook op andere manieren werkten de Holland Rijnland-gemeenten in 2010 samen aan een betere jeugdzorg. Zo is in het kader van de Regionale Agenda Samenleving met een provinciale

subsidie van ruim 1,5 miljoen euro extra opvoed- en opgroei-ondersteuning ingekocht voor jeugd en gezinnen. Dat betrof onder meer de begeleiding van risicogezinnen door thuiszorg, Eigen Kracht-conferenties, Home-start, Positief Opvoeden en jeugd-maatschappelijk werk. De provincie wil met deze extra zorg de instroom in de dure geïndiceerde jeugdzorg verminderen en de uitstroom bevorderen. In de eerste helft van vorig jaar zijn er 420 jeugdigen en gezinnen geholpen. ■

Naar een gezonde arbeidsmarkt

Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt is een van de speerpunten van Holland Rijnland, omdat de economie van de regio is gebaat bij een gezonde arbeidsmarkt. Daarom is de contributie van het *Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn-Gouwe* met ingang van april 2010 structureel opgenomen in de Holland Rijnland-begroting. In het platform overleggen gemeenten met onderwijs, werkgevers en werknemers. Dit overleg heeft onder andere geleid tot een provinciale subsidie voor een scholingsadviseur voor de Greenport Duin- en Bollenstreek en een project in de logistieke sector in Alphen aan den Rijn. ■

Culturele projecten zijn succes

"Museum & School" en "Waterlinies" zijn twee van de vele culturele projecten die de Holland Rijnland-gemeenten in 2010 in het kader van de Regionale Agenda Samenleving met provinciale steun hebben uitgevoerd. "Museum & School" bracht in 2010 niet minder dan 20.500 basisschoolleerlingen naar een van de acht rijksmusea in Leiden. Bij de activiteiten rond het project "waterlinies" werkten negen gemeenten samen.

Regionale cultuurnetwerkers, aangesteld met subsidie van de provincie, hebben in 2010 bemiddeld bij vraag en aanbod van scholen en culturele instellingen. Daarnaast begeleidde ze een regionale werkgroep bij het opstellen van een visie op de toekomst van kunst, cultuur, erfgoed en archief in de regio. ■

Meer klachten woonruimteverdeling

Het afschaffen van de overgangsregeling uit de *Huisvestingsverordening 2005* zorgde in 2010 voor een record aantal van 404 klachten en bezwaren bij de afdeling *Klachten- en Bezwarenafhandeling Woonruimteverdeling*. De overgangsregeling is afgeschaft omdat deze inschrijvers weliswaar extra inschrijfwaarde gaf, maar ook de doorstroming belemmerde. De *Regionale Urgentiecommissie* heeft vorig jaar 391 urgentieaanvragen behandeld. Hiervan zijn er 202 toegewezen en 153 afgewezen. Van de afgewezen aanvragers hebben er 123 alsnog een bezwaarschrift ingediend. Eind 2010 telde verdeel-systeem *Woonzicht.nl* 56.426 woningzoekenden. Er zijn vorig jaar 2957 woningen toegewezen, 233 minder dan in 2009. ■

Strijd tegen schooluitval geïntensiveerd

Het aantal voortijdige schoolverlaters moet verder omlaag. Schooluitval is schadelijk voor de leerlingen en uiteindelijk ook voor de regionale economie. De Holland Rijnland-gemeenten hebben daarom in 2010 een visie opgesteld voor de aanpak van voortijdig schoolverlaten, en deze op 30 november voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. De visie is uitgewerkt in een meerjarenprogramma, dat het Algemeen Bestuur in maart 2011 heeft vastgesteld. Daarin ligt de nadruk op het optimaal uitvoeren van wettelijke taken tegen schoolverzuim, het bieden van adequate zorg, tijdelijke opvang van uitvallers binnen de school en het verbeteren van de samenwerking tussen voortgezet onderwijs en mbo.

Het Jongerenloket Holland Rijnland speelt hierbij een belangrijke rol. Hierin werken Holland Rijnland, de roc's en het UWV Werkbedrijf samen. Het loket heeft in 2010 bijna 900 jongeren begeleid bij het vinden van onderwijs, werk, of een combinatie hiervan. Dat is vijf procent meer dan in 2009. Een eind 2010 uitgevoerde evaluatie adviseert de aanpak van voortijdig schoolverlaters via het Jongerenloket te intensiveren. ■

Halt- straf: nieuw middel bij aanpak schoolverzuim

Met een Halt-straf bij spijbelen of te laat komen op school pakken de Holland Rijnland-gemeenten per 2010 schoolverzuim strenger aan. Leerplichtambtenaren kunnen spijbelaars verwijzen naar een alternatieve Halt-straf. Als de leerplichtige deze naar tevredenheid volbrengt, wordt de overtreding geseponeerd. Daarnaast werd het toezicht op de verzuimadministratie van scholen strenger. Basis- en middelbare scholen worden aangesproken op het voeren van een goed verzuimbeleid. Basisscholen worden één keer en middelbare scholen drie keer per jaar bezocht. De maatregelen vloeien voort uit het beleidsplan dat in 2009 voor het *Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland* (RBL) is opgesteld. Het schoolverzuim is in het schooljaar 2009/2010 licht gestegen. Vooral het aantal 17-jarige spijbelaars nam toe. Het RBL behandelde 2125 leerlingen, in 1154 gevallen was sprake van ongeoorloofd verzuim. Er waren dertien gevallen van absoluut verzuim. Hierbij staan leerlingen helemaal niet ingeschreven bij een school. Het bureau deed dertig Halt-afdoeningen en maakte 121 processen-verbaal op voor verzuim. ■

Vijftien gemeenten, één agenda

Met de aansluiting van Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude groeide Holland Rijnland per 1 april 2010 van twaalf naar vijftien gemeenten. Met circa 525.000 inwoners is Holland Rijnland qua aantal inwoners de vijfde regio van de Randstad en uitgegroeid tot een krachtige speler met een gezamenlijke strategische agenda in het centrum van de stedendriehoek tussen Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam.

Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude waren van mening dat aansluiting bij Holland Rijnland de beste manier is om hun plannen op het gebied van infrastructuur, openbaar vervoer, landschap, greenports en recreatie en toerisme te realiseren. De basis voor de aansluiting is gelegd in 2009. Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland adviseerde de gemeenteraden toen om in te stemmen met de toetreding, en eind 2009 nam een overgrote meerderheid van de gemeenten dit advies over.

Zodra de plannen voor aansluiting bekend waren, gingen de vijftien gemeenten aan de slag voor een gezamenlijke strategische regio-agenda. *Focus 2014* bouwt voort op de plannen en visies die Holland Rijnland de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, zoals de Regionale Structuurvisie, de OV-visie, het Groenprogramma en de plannen voor de Sociale Agenda. Het Algemeen Bestuur stelde *Focus 2014* in februari 2010 als overdrachtsdocument vast. Samen met de *Strategische Agenda* van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude is het document daarna voorgelegd aan de nieuw aangetreden raden en colleges. Het Dagelijks Bestuur heeft *Focus 2014* vanaf het voorjaar van 2010, samen met de gemeenten, vertaald naar een concrete strategische agenda voor de bestuursperiode tot 2014. Leden van het Dagelijks bestuur hebben hiervoor na de zomer alle vijftien raden bezocht. Het Algemeen Bestuur heeft de strategische agenda van *Focus 2014* in maart 2011 vastgesteld. Alle aandacht is nu gericht op de uitvoeringsagenda, waarin precies staat omschreven welke gemeente wat

gaat doen. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een *beleidsharmonisatie*, waarbij de plannen van de nieuw toegetreden gemeenten worden samengevoegd met onder andere de Regionale Structuurvisie Holland Rijnland en de OV-visie Holland Rijnland. ■

Nieuw bestuur Holland Rijnland

Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 hebben de nieuwe raden van Holland Rijnland een nieuw Algemeen Bestuur gekozen. De 45 leden van dit nieuwe bestuur hebben op hun beurt tijdens de eerste vergadering van 26 mei 2010 uit hun midden een nieuw Dagelijks Bestuur van zeven leden aangewezen. Na afloop van de vergadering was er een regiocongres in Corpus in Oegstgeest. Hier konden de nieuwe raads- en collegeleden uit alle vijftien gemeenten kennismaken met elkaar en de regio. Bestuurders en medewerkers van de regio gaven in diverse workshops informatie over de beleidsgebieden en speerpunten van Holland Rijnland. ■

Holland Rijnland in cijfers

Sinds 1 april 2010 nemen vijftien gemeenten deel aan het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland: Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. De gegevens hieronder zijn gebaseerd op deze vijftien gemeenten.

Aantal inwoners en woningen

Aantal inwoners (per 1 januari 2010)	522.746
<i>Leeftijdsopbouw</i>	
– Jonger dan 20 jaar	24,1%
– 20 t/m 64 jaar	61,3%
– 65 en ouder	14,6%
Woningvoorraad (excl. vakantiewoningen e.d.)	218.216
Gemiddelde woningbezetting	2,4

Oppervlakte in 2010

Totaal	524,9 km ²
Alleen land	467,6 km ²
– agrarisch / bos en natuur / recreatie	362,1 km ² (77,5%)
– bebouwd	87,5 km ² (18,7%)
– overig (verkeer)	18,0 km ² (3,8%)
Aantal inwoners per km ² land	1118

Huishoudens

Totaal	229.284
Eenpersoonshuishoudens	82.494
Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen	66.255
Meerpersoonshuishoudens met kinderen	80.535

Economie en arbeidsmarkt

Bruto oppervlakte regulier bedrijventerrein	1565 ha
Aantal arbeidsplaatsen (2008)	202.277
Aandeel hoogopgeleiden in beroepsbevolking	34%
Niet-werkende werkzoekenden (eind 2009)	11.240
Gemiddeld inkomen per huishouden (2006)	€ 34.000

Onderwijs en leerplicht

Aantal leerlingen voortgezet onderwijs (2007/2008)	31.313
Aantal leerlingen mbo (2009/2010)	13.693
Aantal leerlingen hbo (2009/2010)	11.295
Aantal studenten wo (2009/2010)	12.882
Aantal voortijdige schoolverlaters (2008/2009)	4125
Aantal leerlingen begeleid door Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland* (2009/2010)	2125
Schoolverzuim*	1154

* Exclusief Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude. Deze gemeenten zijn niet aangesloten bij het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland.

Meer informatie

Meer statistische informatie over Holland Rijnland – ook in vergelijking met andere regio's – is te vinden in het boekje *Kerncijfers Holland Rijnland 2010-2011*. Op www.hollandrijnland.net, knop Publicaties, staat een pdf van dit boekje.

Holland Rijnland in euro's

Overzicht baten en lasten 2010 per programma

Overzicht baten en lasten 2010 per programma	lasten	directe baten	bijdrage gemeenten
Ruimtelijke Agenda	4.294.040	1.057.174	3.236.866
Sociale Agenda	9.123.422	7.148.472	1.974.950
Bestuur en Middelen	1.768.055	279.788	1.488.267
Totaal van de programma's	15.185.517	8.485.434	6.700.083
Regionaal Bureau Leerplicht *			-1.111.111
Totaal			5.588.972

* Het Regionaal Bureau Leerplicht is een onderdeel van de Sociale Agenda. De afrekening gebeurt op basis van leerlingaantallen (zie hieronder).

Overzicht bijdrage gemeenten per inwoner 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Inwoners:				
Regio Leiden	211.305	211.266	211.658	212.656
Regio Duin- en Bollenstreek	178.383	179.272	180.348	181.368
Regio Rijnstreekberaad	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	128.722
Holland Rijnland	389.688	390.538	392.006	522.746 ¹
Bijdrage:				
Geheel Holland Rijnland (vijftien gemeenten)				4.256.203
Holland Rijnland (twaalf gemeenten)	3.389.340	3.590.474	4.365.447	698.731
Plustaken Leidse Regio	171.237	187.138	434.464	634.038
Plustaken Duin- en Bollenstreek	385.949	415.704	201.140	0
Totaal	3.946.526	4.193.316	5.001.051	5.588.972
Gemiddeld bedrag per inwoner:				
Geheel Holland Rijnland (vijftien gemeenten)				8,72
Holland Rijnland (twaalf gemeenten)	8,70	9,19	11,14	1,77
Plustaken Leidse Regio	0,81	0,89	2,05	2,98 ²
Plustaken Duin- en Bollenstreek	2,16	2,32	1,12	0,00 ³
Totaal	10,13	10,74	12,76	10,69

N.B. De bijdrage is exclusief de bijdrage aan het Regionaal Investeringsfonds.
 1. Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop en Rijnwoude zijn per 1 april 2010 aangesloten bij Holland Rijnland. Het verschil in bedrag per inwoner in 2010 t.o.v. 2009 wordt onder andere verklaard door:
 2. Afbouw bijdrage provincie Zuid-Holland aan het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer met € 205.000 van € 612.000 naar € 407.000. Dit komt per inwoner neer op 94 eurocent.
 3. 2009 betrof milieubeleid.

Regionaal Bureau Leerplicht

	2007	2008	2009	2010
Regionaal Bureau Leerplicht	707.020	822.039	1.256.395	1.111.111
Aantal leerlingen	56.858	55.397	63.291	62.033
Bedrag per leerling (2010 = 62.033)	12,43	14,84	19,85	17,91 ⁴

Het verschil in bedrag per leerling in 2010 ten opzichte van 2009 wordt onder meer verklaard door:
 4. In 2010 was er in tegenstelling tot 2009 geen sprake van éénmalige kosten ten behoeve van het verbetertraject voor het Regionaal Bureau Leerplicht.